

הקדמת המחבר

אֵת נֶפֶשׁ¹ שׁוֹאֵף רוּחַ² וְרוֹדֵף קְדִים³ / אֲשֶׁר חָקַר עַל פֶּשֶׁטִי הַתּוֹרָה⁴ עַל
אֲדָנִי פֶז מִיּוֹסְדִים
וְשֵׁת אוֹתָם בַּמִּכְתָּב⁵ מִפּוֹזְרִים וּנְפֹרְדִים⁶ / כּוֹסֵף יֵהִיו מַחֻבְרִים וְנֹאסְפִים
וְהִיו לְאֶחָדִים
עַל הַסֵּדֵר כָּלֵם בַּמְקוֹמוֹת הַנְּאוֹתוֹת / אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאוֹתוֹת
גַּם בַּקֶּצֶת כְּתוּבִי⁷ הַתּוֹרָה וְסִפּוּרֶיהָ / נִגְלוֹ <אֵלִיו>⁸ קֶצֶת דְּעוֹת חֲדָשׁוֹת
בַּחֲפֶשֶׁת מִסְתוּרֶיהָ
לֹא⁹ שֶׁעָרַם רֵאשׁוֹנִים¹⁰ / חֲדָשִׁים גַּם יֵשְׁנִים
מִכֹּל אֲשֶׁר הָיוּ לִפְנֵינוּ אֲשֶׁר חֻבְרִיהֶם <וּפִירוּשֵׁיהֶם>¹¹ לְעֵינֵינוּ / וְגַם לֹא
מֵאֲשֶׁר הֵם הַיּוֹם¹² בְּזַמְנֵנוּ
גַּם פֶּרֶשְׁתִּי בְּדֶרֶךְ הַנִּסְתֵּר קֶצֶת הַפְּרָשִׁיּוֹת¹³ / אֲשֶׁר הֵם אֵלַי מִקּוֹם
נְהַרִים יְאוּרִים בְּצִיּוֹת
וּבְקֶצֶת מְקוֹמוֹת הַגְּדֹלְתִי וְהוֹסַפְתִּי <בִּיאוֹר>¹⁴ עַל דְּבָרֵי חֲכָמִים נְעִלְמִים
אֲשֶׁר הָיוּ לִפְנֵי / אוֹ הַתְּרַתִּי סִפְקָ וְסִתְרָה נִרְאִית¹⁵ בְּדְבָרֵיהֶם לִפִּי
הַנִּרְאָה בְּעֵינֵי
וְהַכֹּל אֲאֹסוּף / בְּאֶרֶץ¹⁶ עַל הַלּוּחוֹת חֲשֵׁפָה¹⁷ חֲשׁוּף

¹ בכ"י ד ההקדמה חסרה.

² על פי יר' ב, כד.

³ על פי הושע יב, ב. המחבר מדבר כאן על עצמו.

⁴ כ"י ג מוסיף: אשר.

⁵ בכ"י ב: במכתביו.

⁶ בכ"י ב: ומפורדים.

⁷ בכ"י ג: כתבי.

⁸ כך בכ"י בג; בכ"י א: אליה.

⁹ בכ"י ג: אשר לא.

¹⁰ בכ"י ג: הראשונים

¹¹ כך בכ"י ב; בכ"י א: ופירושים. בכ"י ג 'מכל' [...] לעיננו' ליתא.

¹² בכ"י ב: וגם מאשר היום לא הם; בכ"י ג: וגם לא מאשר היו.

¹³ בכ"י בג: פרשיות

¹⁴ כך בכ"י בג; בכ"י א: באורי.

¹⁵ בכ"י ג: אשר נראת.

¹⁶ בכ"י ב: ביאור.

¹⁷ בכ"י ג: אחשוף.

גם כוונות חדשות אשר יבאו בלבי / ורוח חדשה תתחדש בקרבי
 כאשר¹⁸ הכל¹⁹ הנה קבץ אקבץ <הלום>²⁰ / איש על מקומו יבא
 בשלום
 אמנם לבאר דברי החכם אבן עזרה וסודותיו הנעלמים / אשית דעתי
 ולבי שם כל הימים
 ומהם אעשה עקר במאמר זה / כי הם אלי²¹ כדבר כל נביא וחוזר
 אמנם²² אם במקצת כונותיו²³ נטה מדברי רבותינו הקדמונים / לא
 נאות לו²⁴ ולא נשא²⁵ פנים
 כאשר יראה בהם סתירה לעקור מדברי הקבלה / גם לא²⁶ <נוכל>²⁷
 לחבוש המכה ולשים²⁸ רפואות תעלה
 כי <נדינהו>²⁹ לזכות³⁰ בכל כחנו / לפי אשר תשיג יד שכלנו
 אמנם כאשר לא נוכל לתת התנצלות שם / לא נתן³¹ עלינו אשם
 לסמוך ידו כנגד דברי רבותינו³² / כי אם החכם <א"ע>³³ אהובנו
 האמת יותר חביבנו³⁴
 ולולי קצת מאוהבנו השלמים / אשר המה חכמים מחוכמים
 לעשות זה על פניהם שמו / סעפי ומחשבתי מאד השמו
 כי בשמעם קצת באורים למאמרינו מכתבי³⁵ ומפי / אשר היו שמורים
 בלבי בימי חרפי

¹⁸ בכ"י ג: אשר.

¹⁹ בכ"י ב ליתא.

²⁰ כך בכ"י ג; בכ"י אב ליתא.

²¹ בכ"י ג' כי הם אלי' ליתא.

²² כ"י ב מוסיף: כאשר.

²³ בכ"י ב: פיו; בכ"י ג: תכונותיו.

²⁴ בכ"י ג: אליו.

²⁵ כ"י ג מוסיף: לו.

²⁶ בכ"י ב: אם.

²⁷ כך בכ"י בג; בכ"י א: יוכל.

²⁸ כ"י ג מוסיף: בה.

²⁹ כך בכ"י בג; בכ"י א: נדינו.

³⁰ בכ"י ג: לכף זכות.

³¹ בכ"י ב: יתכן.

³² בכ"י ב: כתבינו, ויש שם סימן מחיקה.

³³ כך בכ"י בג; בכ"י א: הזה.

³⁴ בכ"י ב: חביבנו האמת יותר אהובנו.

פצרו בי³⁶ לבאר דברי / על הסדר לגלות מסתורי
ולבא חדר בחדר ולא³⁷ יכלתי / להתעלם ואם³⁸ נואלתי
ואשים פני³⁹ להשלים חפצם⁴⁰ ככסיל עובר ובוטח / <לבוא>⁴¹ אל
מקומו שואף זורח <ושוטח>⁴²
ולא אירא מלהגיד האמת כי על זה לבי נוסד / כי האמת עד לעצמו
ומסכים⁴³ מכל צד
ובחדשי דעות⁴⁴ חדשות בקצת כתובי התורה / כאשר שכלנו אותנו
הורה
אכתוב הנה דברי התנצלותי / להראות כי לא הביאני לזה רום עיני⁴⁵
וגאותי
אשר היו במקום אחר כתובים / מאז לפני נצבים וחצובים
ואל אל אקרא פי⁴⁶ משגיאה ישמור / ויעזרני החל וגמור
ואכתוב בתחלה דברי התנצלותי אשר כבר רמזתי / על המציאי כוונות
חדשות כאשר⁴⁷ כבר כתבתי
ואלה טענותי ומאמרי / ומפתח אל דברי

אשרי אדם יבחר <ויתקרב>⁴⁸ לשכון בחצרות החכמה וללכת סביבות
ביתה תמיד. ואולי ברוב ההתמדה והשקידה יזכה שיגלו אליו⁴⁹
עניינים סודיים לא נגלו לקדמונים ולא שערום ראשונים, אף אם היו

³⁵ בכ"י ג: כתוב.

³⁶ כ"י ב מוסיף: מאד.

³⁷ בכ"י ג: לא.

³⁸ בכ"י ב: ולא אתעלם ולא

³⁹ בכ"י ג: מגמת פני.

⁴⁰ בכ"י ב: נפשם.

⁴¹ כך בכ"י ב; בכ"י אג: לבי.

⁴² כך בכ"י ג; בכ"י אב ליתא.

⁴³ כ"י ב מוסיף: עמו

⁴⁴ בכ"י ג: קצת דעות.

⁴⁵ בכ"י ב: הסעתי

⁴⁶ בכ"י ג: אשר פי.

⁴⁷ בכ"י בג: אשר.

⁴⁸ כך בכ"י בג; בכ"י א: ויקרב.

⁴⁹ בכ"י ב: אזכה שיגלו אלי.

חכמים גדולים ומפורסמים שצפרנם גדולה מכרס⁵⁰ אחרונים. אף גם <בעבור>⁵¹ זה אין <ראוי לאיש>⁵² להתרשל⁵³ <מלתור>⁵⁴ בכל לבו. ולא יאמר, איך אשיג אני מה שלא השיגו ראשונים עמודי עולם אשר בית עולם נכון עליהם? כי באשר כח השכל אשר באדם הוא כח אחד מכחות הנפש, פעם⁵⁵ יקרה אליו מה שיקרה לכחות הנפש החושיים ואף אם הוא היותר נכבד <והיותר תכליתי>⁵⁶ באדם. ר"ל כי כמו שיקרה למעיינים בפתוחים הדקים המסובכים⁵⁷ סביבם בסבכה דקת הנקבים אשר לפעמים יגלה לאיש גם הראות, וישיג מאותן הפתוחים מה שלא ישיג איש חד הראות, וזה לסבות <שתיים>:⁵⁸ אולי כי האיש גם הראות <היה נצב>⁵⁹ בנכחיות יותר על יושר הפתוח ההוא <ממצב>⁶⁰ האיש חד הראות, ולכן צוייר אליו המוחש בחוש על אמתת תמונתו⁶¹ בנפול הקו היוצא ממנו באישון בת העין המביט על יושר, אבל המביט אליו מתוך קו עקום יתפזר ראותו סביבו ולא יקבל התמונה על אמתתה, ואף אם הוא יותר חד הראות.⁶² זאת היא אחת מסבות השגת האיש גם הראות מה שלא ישיג <האיש>⁶³ חד הראות.⁶⁴ או אולי יקרה כי בהביט שניהם אל אותם הפתוחים, האיש חד הראות כבר טרד חושו, והנה הוא עיף וכושל <מהביט>⁶⁵ בדברים אחרים, ולכן לא ישיג זה הפתוח על אמתתו, והאיש גם הראות שקט

⁵⁰ בכ"י ב: מפרסי; בכ"י ג: מפרסות.

⁵¹ כך בכ"י ג; בכ"י אב ליתא.

⁵² כך בכ"י ג; בכ"י אב ליתא.

⁵³ בכ"י ב: להתנצל

⁵⁴ כך בכ"י ג; בכ"י אב: ולתור.

⁵⁵ בכ"י ב: אולי פעם.

⁵⁶ כך בכ"י ב; בכ"י א: והסתכלתי; בכ"י ג: והם בלתי.

⁵⁷ בכ"י ב: המסובבים.

⁵⁸ כך בכ"י ג; בכ"י אב ליתא.

⁵⁹ כך בכ"י ב; בכ"י אג ליתא.

⁶⁰ כך בכ"י בג; בכ"י א: המוצב.

⁶¹ בכ"י ג: תכונתו.

⁶² בכ"י ב: ואף אם הוא חד הראות ביותר.

⁶³ כך בכ"י ג; בכ"י א ליתא.

⁶⁴ בכ"י ב המשפט חסר.

⁶⁵ כך בכ"י ב; בכ"י אג ליתא.

ונח חושן, והנה הוא בעוצם כחו אז⁶⁶ בהביטו אל אותו הפתוח, ולכן השיגהו על השלמות. כי הכחות החמריות ילאו⁶⁷ ויחלשו בהתמידם בהפלגת עבודתם המיוחדת להם. גם כן בדברים השכליים, ר"ל כי פעם ישיג המעיין אע"פ שאינו מופלג בחכמה מה שלא ישיגו⁶⁸ ראשונים משכילים בכל חכמה, לאחת מסבות משל הפתוח הזה. ר"ל כי אולי יקרה כי האיש בלתי <שלם>⁶⁹ בחכמה שם קו⁷⁰ עיונו ביותר⁷¹ נוכחיות לדבר המעויין יותר מהאיש השלם, ולכן⁷² השיגו יותר על אמתתו. או אולי היה זה בהשקיף שני חכמים באותו ענין, הטריד האדם השלם עיונו⁷³ בדברים שכליים, מה שלא עשה הבלתי שלם. כי הכח השכלי בהצטרכו אל הכחות⁷⁴ החמריות, הרמו⁷⁵ הענינים השכליים מהקליפות הגשמיות ולקחתו מהם, ילאה ויחלש, כל שכן ברוב הטרדה וההטרחה. ולזאת הסבה נעלמו מעיני החכמים הראשונים דברים⁷⁶ מדברי החכמה אשר נגלו לאחרונים, הן בדברי חכמים⁷⁷ או בפירושי התורה. ואחרי אשר השלמתי דברי סבות⁷⁸ התנצלותי, ודרכם <בראשם>⁷⁹ נתתי, אשים פני לבאר אשר יעדתי. אומר, אל אלוה ממעל, הסר מפי שגיאה ומעל. הישר דרכי לפניך, יי שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך (תה' נא, יז).

⁶⁶ בכ"י ב: אחר.

⁶⁷ בכ"י ב: יגע.

⁶⁸ בכ"י ב: עשו.

⁶⁹ כך בכ"י בג; בכ"י א ליתא.

⁷⁰ בכ"י ב: שעקר.

⁷¹ בכ"י ג: פותר.

⁷² בכ"י ב: ולא.

⁷³ בכ"י ג: עצמו.

⁷⁴ ב: שנות.

⁷⁵ בכ"י ב: קדמוהו; בכ"י ג: קדמו.

⁷⁶ כ"י ב מוסיף: רבים.

⁷⁷ בכ"י ב: חכמה.

⁷⁸ בכ"י ב ליתא.

⁷⁹ כך בכ"י בג; בכ"י א: בראש.